YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (täysistunto)
2 päivänä lokakuuta 2003 *

Asiassa C-148/02,

jonka Conseil d'État (Belgia) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Carlos Garcia Avello

vastaan

Belgian valtio

ennakkoratkaisun EY 17 ja EY 18 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (täysistunto),

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat M. Wathelet, R. Schintgen ja C. W. A. Timmermans sekä tuo-

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

marit D. A. O. Edward, A. La Pergola, P. Jann ja V. Skouris, F. Macken ja N. Colneric, S. von Bahr, J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari) ja A. Rosas,

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M.-F. Contet,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— C. Garcia Avello, edustajanaan avocat P. Kileste,

— Belgian valtio, asiamiehenään A. Snoecx, avustajanaan avocat J. Bourtembourg,

— Tanskan hallitus, asiamiehenään J. Bering Liisberg,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään H. G. Sevenster,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään J. L. Iglesias Buhigues, C. O'Reilly ja D. Martin,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Garcia Avellon, edustajanaan P. Kileste, Belgian valtion, asiamiehenään avocat C. Molitor, Tanskan hallituksen, asiamiehenään J. Molde, Alankomaiden hallituksen, asiamiehenään N. A. J. Bel, ja komission, asiamiehinään J. L. Iglesias Buhigues, C. O'Reilly ja D. Martin, 11.3.2003 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.5.2003 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Conseil d'État on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 21.12.2001 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 24.4.2002, EY 234 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen EY 17 ja EY 18 artiklan tulkinnasta.

2 Kysymys on esitetty asiassa, jossa vastapuolina ovat C. Garcia Avello lastensa lakimääräisenä edustajana ja Belgian valtio sekä jossa on kyse viimeksi mainittujen sukunimen muuttamista koskevasta hakemuksesta.

Asiaa koskevat säännökset

Yhteisön lainsäädäntö

3 EY 12 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä tämän sopimuksen soveltamisalalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen erityismääräysten soveltamista."

4 EY 17 artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Otetaan käyttöön unionin kansalaisuus. Unionin kansalainen on jokainen, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus. Unionin kansalaisuus täydentää, mutta ei korvaa jäsenvaltion kansalaisuutta.

2. Unionin kansalaisilla on tässä sopimuksessa määrätyt oikeudet ja velvollisuudet."

5 EY 18 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Jokaisella unionin kansalaisella on oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei tässä sopimuksessa määrätyistä tai sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu."

Kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö

Belgian kansainvälinen yksityisoikeus

6 Belgian siviililain 3 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

"Henkilöiden oikeusasemasta ja oikeuskelpoisuudesta annetut lait koskevat belgialaisia myös näiden asuessa ulkomailla."

7 Belgian tuomioistuimet nojautuvat tähän säännökseen ja soveltavat sääntöä, jonka mukaan sovellettava laki henkilöiden oikeusaseman ja oikeuskelpoisuuden osalta määräytyy näiden kansalaisuuden mukaan.

8 Belgian valtio toteaa, että kun Belgian kansalainen on samanaikaisesti yhden tai useamman muun maan kansalainen, Belgian viranomaiset vetoavat Belgian kansalaisuuteen tapaoikeudellisen säännön nojalla, joka on kodifioitu tietyistä kansalaisuutta koskevista lainvalintakysymyksistä 12.4.1930 allekirjoitetun

Haagin yleissopimuksen (*Recueil des traités de la Société des Nations*, osa 179, s. 89; jäljempänä Haagin yleissopimus) 3 artiklassa, jonka mukaan henkilöä, jolla on kaksi kansalaisuutta tai tätä useampi kansalaisuus, voidaan pitää kunkin valtion kansalaisena, jonka kansalaisuus hänellä on.

Belgian siviililaki

9 Siviililain 335 §:ssä, joka on VII osastossa (Sukulaisuus [filiation]) olevassa V luvussa, jonka otsikkona on Sukulaisuuden vaikutukset, säädetään seuraavaa:

"1. Lapsi, jonka osalta ainoastaan isyys on vahvistettu tai jonka osalta isyys ja äitiys on vahvistettu samanaikaisesti, saa isänsä sukunimen, paitsi jos isä on naimisissa ja tunnustaa lapsen, jonka hän on saanut avioliiton aikana muun naisen kuin puolisonsa kanssa.

— — "

10 Sukunimistä ja etunimistä 15.5.1987 annetun lain II luvussa, jonka otsikkona on Sukunimen ja etunimen muuttaminen, olevassa 2 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Jokainen, jolla on jokin syy vaihtaa sukunimeä tai etunimeä, voi tehdä oikeusministeriölle perustellun hakemuksen.

Hakemuksen voi tehdä henkilö itse tai hänen lakimääräinen edustajansa."

11 Kyseisen lain samassa luvussa olevassa 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Oikeusministeriö voi antaa luvan etunimen muuttamiseen, mikäli haettu etunimi ei aiheuta sekaannusta eikä ole omiaan haittaamaan hakijaa tai muita tahoja.

Kuningas voi poikkeustapauksessa antaa luvan sukunimen muuttamiseen pitäessään hakemusta perusteltuna painavista syistä ja katsoessaan, ettei haettu sukunimi aiheuta sekaannusta eikä ole omiaan haittaamaan hakijaa tai muita tahoja."

Hallintokäytäntö sukunimen muuttamisen osalta

12 Belgian valtio huomauttaa, että kaksoiskansalaisuuteen liittyvien haittojen lieventämiseksi Belgian viranomaiset esittävät pääasiassa esillä olevaa tilannetta vastaavissa tapauksissa, että sukunimeä muutetaan niin, että lapsille annetaan pelkästään isänsä sukunimen ensimmäinen osa. Poikkeuksellisesti ja erityisesti silloin kun Belgiaan on vain vähän liittymäkohtia, ulkomaan lain mukainen nimi voidaan antaa muun muassa siinä tapauksessa, että perhe on elänyt ulkomailla, jossa lapselle on rekisteröity kaksi nimeä, jottei aiheutettaisi haittaa tämän integroitumiselle. Viime aikoina hallinnossa on omaksuttu joustavampi kanta esimerkiksi, kun Espanjan lain alaisuudessa syntyneellä ensimmäisellä lapsella on ollut kaksoisnimi Espanjan oikeuden mukaisesti, kun taas toisella lapsella, jolla on Belgian ja Espanjan kansalaisuus, on isänsä kaksi nimeä siviililain 335 §:n 1 momentin mukaisesti; näin on toimittu, jotta nimien yhtenäisyys perheessä palautuisi.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

13 Espanjan kansalainen Garcia Avello ja Belgian kansalainen I. Weber asuvat Belgiassa, jossa he ovat solmineet avioliiton vuonna 1986. Liitosta syntyneillä kahdella lapsella, vuonna 1988 syntynyt Esmeralda ja vuonna 1992 syntynyt Diego, on sekä Belgian että Espanjan kansalaisuus.

14 Belgian lain mukaisesti Belgian kansalaisviranomainen merkitsi lasten syntymätodistukseen näiden sukunimeksi isän sukunimen (Garcia Avello).

15 Garcia Avello ja hänen puolisonsa pyysivät 7.11.1995 päivätyllä oikeusministeriölle osoitetulla perustellulla hakemuksella lastensa lakimääräisinä edustajina näiden sukunimen muuttamista Garcia Weberiksi todeten, että Espanjan oikeudessa vahvistetun tavan mukaisesti avioliitossa olevan pariskunnan lasten sukunimi muodostuu isän ensimmäisestä sukunimestä ja sitä seuraavasta äidin nimestä.

16 Asiakirjoista ilmenee, että asianomaiset on merkitty väestörekisteriin sukunimellä Garcia Weber Espanjan Belgiassa olevan suurlähetystön konsuliosastolla.

17 Belgian viranomaiset esittivät kirjeessään 30.7.1997 pääasian oikeudenkäynnin kantajalle tämän pyytämän muutoksen sijasta lasten sukunimeksi Garciaa, mistä pääasian kantaja ja tämän puoliso kieltäytyivät kirjeessään 18.8.1997.

18 Oikeusministeri ilmoitti Garcia Avellolle kirjeessään 1.12.1997 hakemuksen hylkäämisestä seuraavin sanoin: "Hallitus katsoo, ettei ole riittäviä perusteita esittää kuninkaalle, että voisitte muuttaa sukunimeksenne Garcia Weber. Hakemukset lapselle annettavasta sukunimestä, jossa äidin sukunimi yhdistetään isän sukunimeen, tavanomaisesti hylätään sillä perusteella, että Belgiassa lapset saavat isänsä sukunimen".

19 Pääasian kantaja lastensa Esmeraldan ja Diegon lakimääräisenä edustajana haki 29.1.1998 tämän päätöksen kumoamista Conseil d'État'sta, joka huomioituaan asianosaisten lausumat ja todettuaan EY 43 artiklan asian kannalta merkityksettömäksi sen vuoksi, ettei selvästikään ollut kyse sijoittautumisvapaudesta hakemuksessa tarkoitettujen alaikäisten lasten osalta, lykkäsi asian käsittelyä ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko yhteisön oikeuden Euroopan unionin kansalaisuutta ja henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevia periaatteita, jotka on vahvistettu erityisesti Euroopan yhteisön perustamisesta 25.3.1957 tehdyn sopimuksen 17 ja 18 artiklassa, tulkittava siten, että ne estävät Belgian hallintoviranomaista hylkäämästä Belgiassa asuvien ja Belgian ja Espanjan kaksoiskansalaisuuden saaneiden alaikäisten lasten puolesta esitettyä sukunimenmuutoshakemusta, jota on perusteltu ilman muita erityisiä olosuhteita sillä, että lapsilla pitäisi olla Espanjan oikeuden ja perinteiden mukainen sukunimi, kun hallintoviranomaiset vetoavat siihen, että tämänkaltainen hakemus 'tavanomaisesti hylätään sillä perusteella, että Belgiassa lapset saavat isänsä sukunimen', etenkin kun viranomaisen yleisesti omaksuma kanta perustuu siihen, että se katsoo muun nimen antamisen voivan herättää belgialaisessa yhteiskunnassa kysymyksiä siitä, ketkä ovat kyseisen lapsen vanhempia, mutta kaksoiskansalaisuuteen liittyvien haittojen lieventämiseksi tällaisessa tilanteessa olevia hakijoita kehotetaan ottamaan ainoastaan isän ensimmäinen sukunimi ja poikkeustapauksessa myönteinen päätös voidaan tehdä silloin, kun Belgiaan on vain vähän liittymäkohtia tai kun sisaruksille halutaan saada sama nimi?"

Ennakkoratkaisukysymys

20 Aivan aluksi on tutkittava, kuuluuko — toisin kuin Belgian valtio sekä Tanskan ja Alankomaiden hallitukset väittävät — pääasian oikeudenkäynnin kohteena oleva tilanne yhteisön oikeuden ja erityisesti unionin kansalaisuutta koskevien perustamissopimusten määräysten soveltamisalaan.

21 EY 17 artiklan mukaan jokaisella, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus, on unionin kansalaisen asema (ks. mm. asia C-224/98, D'Hoop, tuomio 11.7.2002, Kok. 2002, s. I-6191, 27 kohta). Koska Garcia Avellon lapsilla on kahden jäsenvaltion kansalaisuus, heillä on unionin kansalaisen asema.

22 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut useaan otteeseen (ks. mm. asia C-413/99, Baumbast ja R, tuomio 17.9.2002, Kok. 2002, s. I-7091, 82 kohta), unionin kansalaisen aseman tarkoituksena on olla jäsenvaltioiden kansalaisten perustavanlaatuinen asema.

23 Unionin kansalaisuuden nojalla samassa tilanteessa olevat jäsenvaltioiden kansalaiset voivat EY:n perustamissopimuksen asiallisella soveltamisalalla saada osakseen saman oikeudellisen kohtelun kansalaisuudestaan riippumatta, jollei tätä koskevista nimenomaisesti määrätyistä poikkeuksista muuta johdu (ks. mm. asia C-184/99, Grzelczyk, tuomio 20.9.2001, Kok. 2001, s. I-6193, 31 kohta ja em. asia D'Hoop, tuomion 28 kohta).

24 Tällaisiin tilanteisiin yhteisön oikeuden asiallisella soveltamisalalla kuuluvat tapaukset, jotka koskevat perustamissopimuksessa taattujen perusvapauksien

sekä erityisesti EY 18 artiklassa myönnetyn vapauden kaltaisen vapauden liikkua ja oleskella jäsenvaltion alueella käyttämistä (asia C-274/96, Bickel ja Franz, tuomio 24.11.1998, Kok. 1998, s. I-7637, 15 ja 16 kohta sekä em. asia Grzelczyk, tuomion 33 kohta ja em. asia D'Hoop, tuomion 29 kohta).

25 Vaikka yhteisön oikeuden nykytilan vallitessa säännöt, jotka koskevat henkilön nimeä, kuuluvatkin jäsenvaltioiden toimivaltaan, niiden on kuitenkin tätä toimivaltaa käyttäessään noudatettava yhteisön oikeutta (ks. vastaavasti asia C-336/94, Dafeki, tuomio 2.12.1997, Kok. 1997, s. I-6761, 16—20 kohta) ja erityisesti perustamissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat jokaiselle unionin kansalaiselle tunnustettua vapautta liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella (ks. mm. asia C-135/99, Elsen, tuomio 23.11.2000, Kok. 2000, s. I-10409, 33 kohta).

26 Unionin kansalaisuuden — josta määrätään EY 17 artiklassa — tarkoituksena ei ole ulottaa perustamissopimuksen aineellista soveltamisalaa koskemaan myös jäsenvaltioiden sisäisiä tilanteita, jotka eivät liity millään tavalla yhteisön oikeuteen (yhdistetyt asiat C-64/96 ja C-65/96, Uecker ja Jacquet, tuomio 5.6.1997, Kok. 1997, s. I-3171, 23 kohta).

27 Tällainen liittymäkohta yhteisön oikeuteen kuitenkin on olemassa Garcia Avellon lasten — jotka ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia ja jotka oleskelevat laillisesti toisen jäsenvaltion alueella — kaltaisessa tilanteessa olevien henkilöiden osalta.

28 Tätä ei muuksi muuta se, että pääasian asianomaisilla henkilöillä on myös sen jäsenvaltion kansalaisuus, jossa he ovat oleskelleet syntymästään saakka, ja tämän valtion on viranomaistensa mukaan tästä syystä tunnustettava ainoastaan tämä kansalaisuus. Jäsenvaltion asiana ei ole rajoittaa niitä vaikutuksia, joita seuraa jonkin toisen jäsenvaltion kansalaisuuden myöntämisestä, asettamalla

lisäehto sille, että tämä kansalaisuus tunnustetaan perustamissopimuksen mukaisen perusvapauden käyttämistä varten (ks. vastaavasti asia C-369/90, Micheletti ym., tuomio 7.7.1992, Kok. 1992, s. I-4239, Kok. Ep. XIII, s. I-11, 10 kohta). Myöskään Haagin yleissopimuksen 3 artiklassa — johon Belgian kuningaskunta vetoaa tunnustaessaan vain yhden, oikeuspaikan mukaan määräytyvän kansalaisuuden, kun kyse on useista kansalaisuuksista, joista yksi on Belgian kansalaisuus — ei velvoiteta sopimuspuolia asettamaan viimeksi mainittua kansalaisuutta etusijalle kaikkiin muihin kansalaisuuksiin nähden, vaan pelkästään annetaan niille mahdollisuus tehdä niin.

29 Näin ollen pääasian kantajan lapset eivät voi vedota EY 12 artiklan mukaiseen oikeuteen, jonka mukaan heitä ei saa syrjiä kansalaisuuden perusteella, sukunimeään sääntelevien sääntöjen osalta.

30 Tämän vuoksi on tutkittava, onko EY 12 ja EY 17 artiklan vastaista, että Belgian hallintoviranomainen hylkää sukunimen muutosta tarkoittavan hakemuksen pääasiassa esillä olevan kaltaisessa tilanteessa.

31 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan syrjintäkiellon periaate edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia ei kohdella eri tavalla ja että erilaisia tapauksia ei kohdella samalla tavalla (ks. mm. asia C-354/95, National Farmers' Union ym., tuomio 17.7.1997, Kok. 1997, s. I-4559, 61 kohta). Tällainen kohtelu voi olla oikeutettu ainoastaan, jos se perustuu objektiivisiin ja kyseessä olevien henkilöiden kansalaisuudesta riippumattomiin syihin, jotka ovat oikeassa suhteessa kansallisessa oikeudessa hyväksyttävästi tavoiteltuun päämäärään (em. asia D'Hoop, tuomion 36 kohta).

32 Nyt esillä olevassa tapauksessa on riidatonta, että henkilöitä, joilla on Belgian kansalaisuuden lisäksi toisen jäsenvaltion kansalaisuus, kohdellaan pää-

sääntöisesti samalla tavalla kuin niitä, joilla on pelkästään Belgian kansalaisuus, sillä perusteella, että Belgiassa niitä, joilla on Belgian kansalaisuus, pidetään yksinomaan belgialaisina. Samalla tavoin kuin Belgian kansalaisilta Espanjan kansalaisilta, joilla on lisäksi Belgian kansalaisuus, tavanmukaisesti evätään oikeus muuttaa sukunimeä sillä perusteella, että Belgiassa lapsilla on isänsä sukunimi.

33 Belgian hallintokäytännössä, jossa — kuten tämän tuomion 12 kohdasta ja ennakkoratkaisukysymyksestä ilmenee — tehdään poikkeuksia viimeksi mainittuun sääntöön, ei hyväksytä näihin tapauksiin kuuluvaksi sellaisten henkilöiden tilannetta, jotka ovat pääasiassa esillä olevan kaltaisessa tilanteessa ja jotka pyrkivät saamaan parannuksen tilanteeseen, jossa heillä on eri sukunimet kahden kyseessä olevan jäsenvaltion lainsäädännön nojalla.

34 Siksi on tutkittava, ovatko nämä kaksi henkilöryhmää samanlaisessa tilanteessa vai ovatko ne päinvastoin erilaisessa tilanteessa, missä tapauksessa syrjintäkiellon periaate merkitsee sitä, että ne Belgian kansalaiset, joilla Garcia Avellon lasten tapaan on myös toisen jäsenvaltion kansalaisuus, voivat vaatia kohtelua, joka on erilainen kuin niiden kohtelu, joilla on ainoastaan Belgian kansalaisuus, elleivät objektiiviset syyt oikeuta kyseenalaistettua kohtelua.

35 Toisin kuin henkilöillä, joilla on ainoastaan Belgian kansalaisuus, niillä Belgian kansalaisilla, joilla on myös Espanjan kansalaisuus, on eri sukunimet kahdessa kyseessä olevassa oikeusjärjestelmässä. Tarkemmin sanoen pääasiassa esillä olevan kaltaisessa tilanteessa asianomaiset lapset eivät voi käyttää sukunimeä, joka seuraa sen jäsenvaltion lainsäädännöstä, joka on määrittänyt heidän isänsä sukunimen.

36 Kuten kuitenkin julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 56 kohdassa todennut, on riidatonta, että tällainen tilanne, jossa on eri sukunimiä, on omiaan aiheuttamaan asianomaisille henkilöille tuntuvaa haittaa sekä työelämässä että yksityiselämässä, esimerkiksi vaikeutena saada jäsenvaltiossa, jonka kansalainen asianomainen on, hyväkseen oikeusvaikutuksia oikeustoimista tai asiakirjoista, jotka on laadittu siinä toisessa jäsenvaltiossa tunnustetulla nimellä, jonka kansalainen asianomainen niin ikään on. Kuten tämän tuomion 33 kohdassa on todettu, viranomaisten ehdottama ratkaisu, jonka mukaan lapsille annetaan pelkästään isän ensimmäinen sukunimi, ei ratkaise tilannetta, jossa sukunimet ovat erilaisia ja jota asianomaiset henkilöt pyrkivät välttämään.

37 Näin ollen Belgian kansalaiset, joilla on eri sukunimiä niiden eri lakien johdosta, joihin heillä on liityntä kansalaisuutensa perusteella, voivat vedota tilanteelleen ominaisiin vaikeuksiin, jotka erottavat heidät niistä, joilla on pelkkä Belgian kansalaisuus ja joilla on vain yksi sukunimi.

38 Kuten tämän tuomion 33 kohdassa on todettu, Belgian viranomaiset eivät kuitenkaan pidä perusteltuna sukunimen muuttamista edellä mainitun 15.5.1987 annetun lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuista "painavista syistä" tarkoittavaa hakemusta sellaisten Belgian kansalaisten osalta, jotka ovat pääasian kantajan lasten tilanteen kaltaisessa tilanteessa, välttääkseen sukunimien erilaisuuden, pelkästään sillä perusteella, että Belgiassa lapsilla, jotka ovat Belgian kansalaisia, on Belgian lainsäädännön mukaan isänsä sukunimi.

39 On tutkittava, voiko tämä riidanalainen käytäntö olla perusteltu niillä syillä, joihin Belgian valtio sekä Tanskan ja Alankomaiden hallitukset toissijaisesti vetoavat.

40 Belgian valtio muistuttaa, että sukunimen muuttamattomuus on perusperiaatteita yhteiskuntajärjestyksessä, jonka olennainen osa se on kaikissa tapauksissa, ja että kuningas voi antaa luvan sukunimen muuttamiseen ainoastaan aivan poikkeuksellisissa tapauksissa, joista ei ole kyse pääasiassa. Belgian valtion tapaan Alankomaiden hallitus korostaa, että pääasian kantajan lasten oikeuksien loukkaus on vähäinen, koska nämä voivat aina vedota Espanjan kansalaisuuteensa ja Espanjan lainsäädännön mukaisesti saamaansa sukunimeen kaikissa muissa jäsenvaltioissa kuin Belgiassa. Riidanalaisen käytännön avulla voidaan estää sekaannusvaara asianomaisten henkilöiden identiteetin ja sukulaisuuden suhteen. Tanskan hallituksen mukaan kyseinen käytäntö — koska siinä sovelletaan niihin Belgian kansalaisiin, joilla on myös jonkin toisen jäsenvaltion kansalaisuus, samoja sääntöjä kuin niihin, joilla on ainoastaan Belgian kansalaisuus — osaltaan edistää ensin mainittujen integroitumista Belgiaan ja auttaa syrjintäkiellon periaatteella tavoitellun päämäärän toteutumista.

41 Yhdelläkään näistä syistä ei voida pätevästi perustella esillä olevaa riidanalaista käytäntöä.

42 Mitä ensinnäkin tulee sukunimen muuttamattomuuden periaatteeseen välineenä, jonka avulla pyritään torjumaan sekaantumisen vaara henkilön identiteetin osalta tai sukulaisuuden (filiation) eli sen osalta, keiden lapsi henkilö on, on todettava, että vaikka periaate osaltaan helpottaa henkilön identiteetin ja sukulaisuuden tunnistamista, se ei ole siinä määrin välttämätön, etteikö se taipuisi käytäntöön, jossa on mahdollista antaa lapsille, jotka ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia ja joilla on myös toisen jäsenvaltion kansalaisuus, sukunimi, joka muodostuu muista kuin ensin mainitun jäsenvaltion oikeuden mukaisista osista ja joka lisäksi on merkitty kyseisen toisen jäsenvaltion viralliseen rekisteriin. Tämän ohella on riidatonta, että unionin sisäisten muuttovirtojen laajuuden johdosta eri kansalliset nimenantojärjestelmät vallitsevat yhtäaikaisesti samassa jäsenvaltiossa, jolloin sukulaisuutta ei välttämättä voida arvioida yhden jäsenvaltion yhteiskuntaelämässä pelkästään tämän viimeksi mainitun jäsenvaltion kansalaisiin sovellettavan järjestelmän valossa. Lisäksi on huomattava, että järjestelmä,

joka sallii kummankin vanhemman sukunimen osien siirtämisen, ei suinkaan aiheuta sekaannusta lasten sukulaisuussuhteesta vaan saattaa sitä vastoin vahvistaa tämän sukulaisuussuhteen tunnistamista suhteessa kumpaankin vanhempaan.

43 Mitä toiseksi tulee riidanalaisella käytännöllä tavoiteltavaan integroitumiseen, on riittävää todeta, että kun otetaan huomioon eri kansallisten nimenantojärjestelmien yhtäaikainen vallitseminen eri jäsenvaltioissa, joissa niitä sovelletaan siellä asuviin henkilöihin, pääasiassa esillä olevan kaltainen käytäntö ei ole tarpeen eikä edes omiaan edistämään muiden jäsenvaltioiden kansalaisten integroitumista Belgiaan.

44 Belgian viranomaisten pääasiassa esillä olevan kaltaiseen hakemukseen omaksuman kielteisen suhtautumisen suhteettomuus on sitäkin ilmeisempää, kun — kuten tämän tuomion 12 kohdasta ja ennakkoratkaisukysymyksestä käy ilmi — riidanalaisessa käytännössä jo nyt tehdään poikkeuksia Belgian sukunimensiirtoa koskevan järjestelmän soveltamisessa pääasian kantajan lasten tapausta muistuttavissa tilanteissa.

45 Kaiken edellä todetun perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että EY 12 ja EY 17 artiklaa on tulkittava niin, että niiden vastaista on, että pääasiassa esillä olevan kaltaisessa tilanteessa jäsenvaltion hallintoviranomainen hylkää tässä valtiossa asuvien alaikäisten lasten, joilla on sekä kyseisen valtion että jonkin toisen jäsenvaltion kansalaisuus, sukunimen muuttamista koskevan hakemuksen, kun hakemuksen tarkoituksena on, että lapset voivat käyttää sukunimeä, joka heillä olisi kyseisen toisen jäsenvaltion lainsäädännön ja perinteen nojalla.

Oikeudenkäyntikulut

46 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Tanskan ja Alankomaiden hallituksille sekä komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (täysistunto)

on ratkaissut Conseil d'État'n 21.12.2001 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

EY 12 ja EY 17 artiklaa on tulkittava niin, että niiden vastaista on, että pääasiassa esillä olevan kaltaisessa tilanteessa jäsenvaltion hallintoviranomainen

hylkää tässä valtiossa asuvien alaikäisten lasten, joilla on sekä kyseisen valtion että jonkin toisen jäsenvaltion kansalaisuus, sukunimen muuttamista koskevan hakemuksen, kun hakemuksen tarkoituksena on, että lapset saavat sukunimen, joka heillä olisi kyseisen toisen jäsenvaltion lainsäädännön ja perinteen nojalla.

Rodríguez Iglesias Wathelet Schintgen

Timmermans Edward La Pergola

Jann Skouris Macken

Colneric von Bahr

Cunha Rodrigues Rosas

Julistettiin Luxemburgissa 2 päivänä lokakuuta 2003.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja presidentti